

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten
Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk

Kenmerk
2016-0000342612

Uw kenmerk

Bijlagen
3

Datum 22 juni 2016

Betreft Stand van zaken uitvoering Nationale open data agenda 2016

Zoals aangekondigd in mijn brief van 30 november 2015 (kamerstuk 32802, nr. 20) over de Nationale open data agenda (NODA) en met u besproken in het AO van 8 december 2015 (kamerstuk 32802, nr. 22), informeer ik u over de stand van zaken in de uitvoering van het open databeleid. De NODA van het kabinet bestaat uit zes agendapunten die in 2016 worden uitgevoerd. Deze zijn verdeeld in drie clusters:

- Het eerste cluster 'inventarisatie en ontsluiting van datasets' richt zich op de aantallen en de prioritering van datasets.
- Het tweede cluster 'monitoring van voortgang en kwaliteit' bevat maatregelen om de kwaliteit van de metadata en de voortgang van de ontsluiting te monitoren.
- Ten slotte bieden de acties in het cluster 'ondersteunen van ontsluiten, techniek en gebruikers' hulp aan de databeheerders. Ook kanaliseren deze acties de wensen en vragen van gebruikers via een platform.

1. Inventarisatie: aantallen en prioriteitstelling

Het kabinet heeft de ambitie om alle overheidsgegevens die zich daarvoor lenen actief beschikbaar te stellen. Ik constateer dat het aanbod van de departementale open data op data.overheid.nl gestaag toeneemt. In de periode 1 mei 2015 tot en met 1 juni 2016 is het aantal met 36% toegenomen van 1.523 tot 2.072 datasets.

Belangrijker nog dan de groei van het aanbod van datasets is het groeiend inzicht bij overheden dat ontsluiting en gebruik van open data kansen biedt om de eigen primaire processen te versterken teneinde waarde toe te voegen aan de maatschappij. Het ontsluiten van open data past bij een overheid die bewust omgaat met data en haar taken in transparantie uitvoert. Het kabinet blijft daarom deze 'open, tenzij' insteek stimuleren en faciliteren, die is gericht op het actief ontsluiten en voor onbelemmerd hergebruik aanbieden van alle overheidsgegevens die op basis van de Wet openbaarheid van bestuur beschikbaar gesteld kunnen worden.

Datum

22 juni 2016

Kenmerk

2016-0000342612

Prioriteitstelling

Het kabinet geeft prioriteit aan het in eerste instantie ontsluiten van 'high-value' data. Het gaat hier om datasets die met voorrang beschikbaar worden gesteld, omdat zij een hoge sociaal-economische meerwaarde hebben of in hoge mate bijdragen aan een transparante en beter controleerbare overheid. Ter bepaling van de maatschappelijke meerwaarde van open data wordt, zoals eerder toegezegd, een kosten-batenanalyse voor verschillende beleidsvarianten uitgevoerd. Deze analyse spitst zich toe op 'high-value' datasets en zal begin 2017 worden opgeleverd.

Uit de inventarisatie in 2016 blijkt dat departementen ten minste 27 datasets als 'high-value' beschouwen, waarvan er 17 reeds beschikbaar zijn op data.overheid.nl. In bijlage 1 treft u een overzicht aan van de door departementen aangemerkte 'high value' datasets. De reguliere monitoring van de toename van het aantal departementale datasets zal zich toespitsen op deze 'high value' data. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om data betreffende ontwikkelingsactiviteiten door het ministerie van Buitenlandse Zaken. De hieruit te destilleren informatie levert handvatten op voor effectieve sturing op het terrein van ontwikkelings samenwerking. Open data met hoge waarde voor sociaal-economische innovatie zijn bijvoorbeeld de gegevens uit de Nationale Databank Wegverkeergegevens. Deze worden ingezet voor verkeersmanagement, het genereren van verkeersinformatie en het maken van verkeerskundige analyses. Doel hiervan is het realiseren van een betere bereikbaarheid, minder files, meer verkeersveiligheid en minder uitstoot van schadelijke stoffen. Interdepartementaal is de afspraak gemaakt onder regie van het ministerie van Financiën in vijf jaar tijd alle financiële data van de rijksoverheid als open data beschikbaar te maken ten behoeve van een transparantere en dynamischer Rijksbegroting.

2. Beschikbaarstelling: voortgang en kwaliteit

Om datasets overzichtelijk te kunnen presenteren en om gericht naar datasets te kunnen zoeken, worden datasets op data.overheid.nl beschreven met metadata. Daarbij wordt Data Catalog Vocabulary (DCAT) toegepast, een metadatastandaard voor de beschrijving van datasets. Op basis van deze metadatastandaard worden de gegevens uit data.overheid.nl gesynchroniseerd met het Europees dataportaal (www.europeandataportal.eu). Door databeheerders geleverde datasets dienen aan deze standaard te voldoen. Op data.overheid.nl wordt de voortgang in het ontsluiten van geplande en in onderzoek zijnde datasets gemonitord, waarbij de geplande datasets zijn voorzien van een tijdschema. In bijlage 2 staan de uitkomsten van de inventarisatie 2016 en het tijdschema voor de komende periode.

Kaderstelling

De heer Veldman (34300-VII-31) heeft het kabinet gevraagd om een normenkader te ontwikkelen dat van toepassing is voor de ontsluiting van data door alle overheden.

Datum

22 juni 2016

Kenmerk

2016-0000342612

Inmiddels is de algemene leidraad voor het actief ontsluiten van overheidsgegevens, die in juli 2015 naar uw Kamer is verzonden, doorontwikkeld tot een overzicht van uitgangspunten voor het proactief ontsluiten van open data. Deze uitgangspunten zijn beschikbaar op data.overheid.nl en als bijlage 3 bij deze brief opgenomen. De uitgangspunten zijn algemeen toepasbaar, maar niet alle gegevens lenen zich in gelijke mate voor ontsluiting. Bij gegevens die betrekking hebben op bijvoorbeeld gezondheidszorg, sociale zekerheid of onderwijs speelt de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in een hogere mate dan bij gegevens die betrekking hebben op, bijvoorbeeld, geografie of financiën. Openheid en het voorkomen van herleidbaarheid tot personen staan hier op gespannen voet met elkaar en vragen dus om bewerking, zodat deze gegevens al dan niet op een hoger aggregatieniveau toch verantwoord openbaar kunnen worden gemaakt. Bedacht moet worden dat dit niet altijd mogelijk is. Persoonsgegevens in zorgregistraties die geanonimiseerd zijn, worden – op basis van een uitspraak van de Autoriteit Persoonsgegevens - nog steeds aangemerkt als persoonsgegevens en de desbetreffende datasets kunnen dus niet als open data beschikbaar worden gesteld. Daarnaast wegen departementen de kosten van het proactief openstellen van specifieke datasets af tegen de mogelijke maatschappelijke baten hiervan. Van uniformiteit in de ontsluiting van overheidsgegevens kan, zoals hierboven helder wordt, dus niet altijd sprake zijn, omdat daarmee geen recht wordt gedaan aan de juridische restricties en eigenstandige verantwoordelijkheid van overheidsorganisaties om uitvoering te geven aan het open databeleid. De geformuleerde uitgangspunten fungeren zo veel mogelijk als generiek normenkader, maar laten ook ruimte voor noodzakelijke differentiatie.

CBS

In het debat over open data op 8 december 2015 heb ik uw Kamer toegezegd te rapporteren over de bijdrage die het CBS levert aan het aanbod van open data. Zoals uit het bovenstaande blijkt, zijn veel overheidsdata in ruwe vorm niet geschikt om als open data beschikbaar te stellen. Het CBS kan in de statistische bewerking van overheidsgegevens een belangrijke rol spelen. Het aantal open datasets dat het CBS aanbiedt is met bijna 4.000 dan ook aanzienlijk groter dan de circa 2.000 datasets die direct door de departementen zelf op data.overheid.nl zijn geplaatst. De beschikbaarstelling van door het CBS bewerkte ruwe overheidsgegevens heeft het afgelopen jaar geleid tot een verdubbeling van het aanbod van open data. Het CBS maakt onderdeel uit van een netwerk bestaande uit meerdere dataknooppunten en onderscheidt zich hierbinnen door zijn ervaring in het combineren van statistische data om deze vervolgens, met inachtneming van privacybepalingen, open te stellen en op een hoog detailniveau doorzoekbaar te maken. Tussen de dataknooppunten, zoals het CBS, het Nationaal Georegister en het RIVM, wordt nu reeds samengewerkt om de basiskwaliteit van open data te borgen en te verbeteren. Daardoor ontstaan meer mogelijkheden om verschillende datasets te combineren en wordt fragmentatie van datasets tegengegaan. Het recent onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gepubliceerde webportaal "Staat van de zorg

Datum

22 juni 2016

Kenmerk

2016-0000342612

en volksgezondheid" is een goed voorbeeld van hoe door middel van samenwerking, in dit geval tussen het CBS en RIVM, ruwe en niet voor publicatie geschikte gegevens zijn bewerkt tot kerncijfers, waarmee begrijpelijk en in samenhang inzicht wordt gegeven in de ontwikkeling op dit beleidsterrein. Deze kerncijfers zijn digitaal beschikbaar en kunnen worden hergebruikt door derden. Uit het bovenstaande blijkt dat het CBS een belangrijke meerwaarde levert aan de ontsluiting van overheidsinformatie in de vorm van kwalitatief hoogwaardige open data.

Gemeenten

Het aantal datasets op data.overheid.nl dat afkomstig is uit gemeentelijke organisaties neemt toe. In de periode 1 juni 2015 tot 1 mei 2016 is het aantal gemeentelijke datasets op data.overheid.nl met 73 toegenomen tot 229. Ik wil deze ontwikkeling stimuleren en ondersteunen en voer daartoe overleg met de VNG. De VNG onderzoekt op dit moment de mogelijkheden om de NODA aan te grijpen voor de ontwikkeling van beleid op lokale ontsluiting van open data. In een volgende rapportage zal ik u hierover nader informeren. Het rijksbeleid met betrekking tot open data krijgt hiermee nadrukkelijk een meer interbestuurlijk karakter. De VNG is inmiddels een vaste partner aan de bestuurlijke overlegtafel rond open data. Hiermee geef ik uitvoering aan de toezegging gedaan aan mevrouw Oosenbrug, in het AO op 8 december, om het onderwerp open data in het bestuurlijk overleg met VNG te agenderen. Ook met de provincies en waterschappen zal overleg over open data beleid worden gevoerd.

3. Toepassing: ondersteuning en hergebruik

Overheidsorganisaties kunnen rekenen op (technische) ondersteuning door het ministerie van BZK bij het in kaart brengen van te ontsluiten datasets en het daadwerkelijk ontsluiten hiervan. Daarvoor is een ondersteuningsteam voor ontsluiting van open data in het leven geroepen. Daarnaast ondersteunt het Leeren Expertisepunt Open Overheid (LEOO) in opdracht van BZK het actief beschikbaar stellen en hergebruiken van open data door goede voorbeelden uit te wisselen, praktische kennis over te dragen en leerkringen te organiseren. Op 23 mei jl. is de website "Stuivering Open Data Award" online gegaan waarmee het toepassen van open data door overheidsorganisaties en hergebruikers in wedstrijdvorm wordt gestimuleerd.

Gebruikersplatform

In 2015 is reeds gestart met het beleggen van gebruikersbijeenkomsten gericht op het functioneren van data.overheid.nl onder de werktitel "data als nutsvoorziening". In 2016 worden drie vervolgbijeenkomsten georganiseerd waarin vooral de technische en operationele verbetermogelijkheden met gebruikers van open data worden besproken. In overleg met de dataknooppunten wordt het overleg met verschillende gebruikersgroepen gebundeld en versterkt.

Datum

22 juni 2016

Kenmerk

2016-0000342612

Algemene conclusie van de Algemene Rekenkamer in haar derde Trendrapport open data 2016 is dat de ministers zich het afgelopen jaar meer zijn gaan inspannen voor open data en dat het Kabinet deze periode heeft gezorgd voor onder meer een rijksbrede data-inventarisatie, de implementatie van de richtlijn hergebruik en de Nationale open data agenda. Samenvattend concludeer ik dan ook dat de positieve trend in het openstellen van data door overheidsorganisaties zich het afgelopen jaar heeft voortgezet. Overheden worden zich bewuster van de meerwaarde van open data voor de eigen bedrijfsvoering en de maatschappij. De kernopgave voor de komende tijd is 'high value' data open te stellen en te werken aan verdere technische en operationele verbeteringen ter bevordering van de beschikbaarheid van toegankelijke en kwalitatief hoogwaardige open overheidsdata. Ik blijf mij hiervoor, samen met departementen en medeoverheden, inzetten. In 2017 zal ik uw Kamer een voortgangsrapportage doen toekomen.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk

Datum

22 juni 2016

Kenmerk

2016-0000342612

Bijlage 1

High value datasets

	Titel Dataset	Status	Departement
1	IATI Dataset met transactiegegevens Ontwikkelingssamenwerking	Beschikbaar	BUZA
2	Uitgaven subsidies	Beschikbaar	BUZA
3	Maandelijks realisatie op journaalregelniveau, van de volledige financiële administratie van BUZA	Beschikbaar	BUZA
4	Rijksbegroting hoofdstuk XVII BHOS	Beschikbaar	BUZA
5	Wapenexportvergunningen	Gepland	BUZA
6	Resultaatfiches Ontwikkelingssamenwerking	In onderzoek	BUZA
7	Landenfiches Ontwikkelingssamenwerking	In onderzoek	BUZA
8	Wereldkaart Postennet	Gepland	BUZA
9	Lijst met alle posten van Nederland in het buitenland	Gepland	BUZA
10	Landelijke voorziening WOZ waarden	In onderzoek	Fin
11	Begrotingsuitgaven en -ontvangsten. (FIN/SG/FEZ)	Gepland	Fin
12	Jaargemiddelde luchtkwaliteit per postcode	In onderzoek	I&M
13	Actuele NO2 concentratie in Nederland	Beschikbaar	I&M
14	Actuele fijnstof concentratie (pm10) in Nederland	Beschikbaar	I&M
15	Actuele Luchtkwaliteitsindex (LKI) in Nederland	Beschikbaar	I&M
16	Actuele ozon concentratie in Nederland	Beschikbaar	I&M
17	Voertuig Open data	Beschikbaar	I&M
18	Actuele verkeersgegevens	Beschikbaar	I&M
19	Status verkeersgegevens	Beschikbaar	I&M
20	BRK (Kadastrale kaart)	Beschikbaar	I&M
21	Basisregistratie Topografie	Beschikbaar	I&M
22	NETPOS	In onderzoek	I&M
23	BAG (Basis Registratie Adressen Gebouwen)	Beschikbaar	I&M
24	Ruimtelijke plannen Wro: Ruimtelijkeplannen.nl	Beschikbaar	I&M
25	BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie)	Beschikbaar	I&M
26	Autoriteit Woningcorporaties	Beschikbaar	I&M
27	Toelating gewasbeschermingsmiddelen	Gepland	EZ

Datum
22 juni 2016

Kenmerk
2016-0000342612

Bijlage 2

Uitkomsten inventarisatie mei 2016

Departement	Stand 1 juni 2016 data.overheid.nl	Inventarisatie 2016*			
		Totaal Beschikbaar	Gepland	In onderzoek	Gesloten
MinAZ*	10	10	-	-	-
MinBZK	36	42	14	11	23
MinBuZa	2	4	9	57	-
MinDEF*	12	12	-	-	-
MinEZ**	103	109	3	13	3
MinFIN	35	36	1	17	-
MinIenM	1528	1551	7	16	19
MinOCW	107	111	-	1	26
MinSZW**	174	174	-	2	-
MinVenJ*	10	10	-	-	-
MinVWS**	55	57	9	11	5
TOTAAL	2.072	2.116	42	128	77

Bron: data.overheid.nl, KOOP juni 2016

*Minteken betekent: geen inventarisatie opgeleverd of aantal is 0.

** In de dataregisters van EZ, SZW en VWS op data.overheid.nl staan resp. 103, 174 en 55 datasets. Het gaat hier om een combinatie van datasets die door het CBS en het departement zelf worden aangeboden op data.overheid.nl. Voor de registers van EZ, SZW en VWS geldt dat deze voor resp. 2, 171 en 6 datasets overeenkomen met datasets die ook via het CBS worden aangeboden op data.overheid.nl.

Tijdschema geplande datasets departementen

Departement	Naam dataset	Wanneer beschikbaar
BUZA	Overzicht Millenium Development Goals	1-7-2016
BUZA	Lijst van beschikbare beoordelingsmemorandi (BeMo's)	1-7-2016
BUZA	Uitgaven medeoverheden	Eind 2016/begin 2017
BUZA	Bijdrage Agentschappen	Eind 2016/begin 2017
BUZA	Bijdrage in ZBO's	Eind 2016/begin 2017
BUZA	Bijdrage aan andere begrotingshoofdstukken	Eind 2016/begin 2017
BUZA	Wapenexportvergunningen	31-12-2016
BUZA	Wereldkaart Postennet (BZ)	15-9-2016
BUZA	Lijst met alle posten van NL in buitenland	1-9-2016
EZ	Diverse (M)KBA's	Wordt per (m)kba bekeken
EZ	Inspectieresultaten m.b.t. horeca-inspecties	Gepland medio 2016
EZ	Informatie over gewasbeschermingsmiddelen	Gepland medio 2016
FIN	Begrotingsuitgaven en -ontvangsten	Binnen 5 jaar
I&M	Verklaringen (CBR)	30-6-2016
I&M	Erkend bedrijf (RDW)	30-6-2016
I&M	Periodieke keuring (RDW)	30-9-2016

Datum

22 juni 2016

Kenmerk

2016-0000342612

Tijdschema geplande datasets departementen (vervolg)

Departement	Naam dataset	Wanneer beschikbaar
I&M	Productcatalogus (RDW)	30-6-2016
I&M	Nationaal Wegwijzerbestand (RWS)	1-7-2016
I&M	Bodemligging (lodingen en afgeleide producten) (RWS)	1-1-2017
I&M	Normaal Amsterdams Peil (NAP) (RWS)	1-11-2016
VWS	Datasets komen door middel van de actualisatie van de Monitor Langdurige Zorg in 2015 beschikbaar.	Beschikbaar per 31-12-2016
VWS	Dataset met voedselconsumptiepeilingen	1-7-2016
VWS	Open databestand Zorgverzekeringswet 2014	beschikbaar 01-07-2016
VWS	44 meetinstrumenten: kwaliteitsindicatoren en cliëntvragenlijsten	Beschikbaar: open per 31-12-2016
VWS	Datasets met actuele uitvoeringsinformatie uit de Wlz; onder andere zorggebruik binnen gemeenten	31-12-2016
BZK	Informatie voor Derden (IV3)	eind 2015
BZK	Panden en reserveerbare vergaderzalen	eind 2016
BZK	Jaarrapportage bedrijfsvoering Rijk 2013 t/m 2015	mei 2016
BZK	Overheid.nl Metadata Standaard (OWMS) waardelijsten	3 ^e kwartaal
BZK	Staatseigendommen	juni 2016
BZK	Rijksgebouwen (gebouwen in eigendom van het Rijk of gehuurd voor rijkshuisvesting)	januari 2017
BZK	Cultureel erfgoed in Staatsbezit	januari 2017
BZK	Ingebruikgevingen (extern Rijk)	januari 2017
BZK	Begroting en jaarverantwoording (Spending data)	januari 2018
BZK	Regelhulp brandveiligheid	2e helft 2016
BZK	WoonOnderzoek Nederland (WoON)	2e helft 2016
BZK	Datawonen	2e helft 2016

Bijlage 3

Uitgangspunten open data

Dit document definieert de uitgangspunten voor het proactief beschikbaar stellen van open data voor hergebruik en transparantie door een overheidsorganisatie.

1. **Afwegingskader voor openbaarheid.**
Data van een overheidsorganisatie worden proactief beschikbaar gesteld als open data als er geen uitzonderings- of beperkingsgronden van de Wet openbaarheid van bestuur of bijzondere openbaarmakingsregelingen van toepassing zijn. Bij het beschikbaar stellen als open data dient een afweging plaats te vinden of de data bij hergebruik risico's opleveren voor fundamentele waarden en privacy of daarmee in strijd zijn.
2. **Open data zijn gratis.**
Een overheidsorganisatie brengt geen kosten in rekening voor het beschikbaar stellen van open data, tenzij wet- en regelgeving dit anderszins regelt.
3. **Open data zijn vrij van rechten van derden.**
Open data worden gevrijwaard van rechten van derden door vrijgave met een *CC0 verklaring*. Indien de vermelding van de bron van de data van belang is voor een overheidsorganisatie, kunnen open data worden vrijgegeven met een *CC-By verklaring*.
4. **Open data zijn zonder registratie toegankelijk.**
Open data zijn toegankelijk zonder dat er enige vorm van registratie van gegevens van de potentiële gebruiker plaatsvindt.
5. **Open data zijn computer verwerkbaar.**
Open data worden aangeboden op een manier die verdere verwerking met een computer mogelijk maakt. Bij voorkeur worden open data beschikbaar gesteld in een open standaard.
6. **Open data zijn voorzien van metadata.**
Open data zijn voorzien van metadata conform de DCAT-AP standaard.
7. **Open data zijn zo volledig en onbewerkt als mogelijk.**
Open data worden door een overheidsorganisatie beschikbaar gesteld in een vorm die hergebruik ondersteunt, bijvoorbeeld in de vorm van API's. Open data zijn qua kwaliteit en actualiteit zo gelijk mogelijk aan de binnen de publieke organisatie gebruikte data en worden zoveel mogelijk 'as-is' beschikbaar gesteld. Data kunnen bewerkt worden om te voldoen aan het afwegingskader voor openbaarheid zolang deze bewerking niet in strijd is met de mededingingswet. Bij bewerking is de gedragsregel over gegevensgebruik van toepassing.

Datum

22 juni 2016

Kenmerk

2016-0000342612

8. Open data zijn vindbaar.
Overheidsorganisatie maken hun open data vindbaar door op data.overheid.nl een verwijzing naar de door hen beschikbaar gestelde open data te maken.